

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimavaliokunta, § 132, 12.12.2023
Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta, § 148, 13.12.2023
Kunnanhallitus, § 317, 18.12.2023

§ 317

**Hollolan kunnan lausunto Lahden seudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelmasta 2024
18.12.2023**

HOLDno-2023-882

Elinvoimavaliokunta, 12.12.2023, § 132

Valmistelijat / lisätiedot:
Seppo Tiainen
seppo.tiainen@hollola.fi
koordinaattori

Liitteet

- 1 Pöytäkirjan ote §45
- 2 Raporttiluonnos LSL Palvelutasosuunnitelma 7.11.2023.
- 3 Liitteet LSL palvelutasosuunnitelma
- 4 Kuntakartat_Hollola

Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan päätöksen pohjalta ja seudun kuntien yhteistoimintasopimukseen kirjattuna tavoitteena on ollut laatia toimivalta-alueelleen joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma. Nyt käynnissä olevaa seudullista palvelutasotarkastelua vuosille 2025 – 2040 on tehty kuluvan vuoden keväästä alkaen. Suunnitelma on tehty konsulttityönä ja työtä on ohjannut nimetty ohjausryhmä. Työn aikana toteutettiin asukaskyselyt ja on haastateltu kuntien viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä sidosryhmien edustajia.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on käsitellyt selvitysluonnosta kokouksessaan 14.11.2023 § 45 (ote) ja pyytää jäsenkunnilta, keskeisiltä sidosryhmiltä ja kumppaneilta lausuntoa liitteenä olevasta selvityksestä, 19.1.2024 mennessä joukkoliikennelautakunnalle osoitettuna.

Edellisen kerran tällainen tarkastelu on tehty vuonna 2011 Päijät-Hämeen kunnissa ja sen jälkeen asian täytäntöönpanoa jatkettiin viranomais- ja konsulttivalmisteluin järjestämistapa- ja kustannusjakopäätöksineen, linjastosuunnitteluin ja kilpailutuksin, yms. ennen uudistetun liikennelainsäädännön mukaista liikenteen käynnistämistä 1.7.2014 alkaen.

Palvelutasosuunnitelman keskeisiä tehtäviä on kuvata alueen ja yhteysvälien joukkoliikenteen tavoiteltava palvelutaso. Palvelutasosuunnitelma hyväksytään ohjeellisesti noudatettavaksi ja palvelutasosuunnitelma antaa suuntaviivat joukkoliikenteen rahoitustarpeen kehittymiselle. Palvelutasosuunnitelman jälkeinen suunnitteluvaihe on linjastosuunnittelu. Palvelutasosuunnitelmasta päätettäessä ei vielä siten sitouduta palvelutason rahoittamiseen. Tarkemmat päätökset rahoituksesta tehdään vasta linjastosuunnitelman jälkeen, kun päätetään liikenteen kilpailuttamisesta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Lahden seudun runkolinjastouudistuksen yhteydessä linjastoja on uudistettu merkittävästi viime vuosina tekemättä kuitenkaan varsinaista uutta palvelutason määrittelyä. Toteutuva palvelutaso määrittyy kulloinkin käytettävissä olevien taloudellisten resurssien mukaan ja toteutuva palvelutaso voi erota myös palvelutasotavoitteesta.

Palvelutasosuunnitelma on laadittu kahteen vaihteeseen: palvelutasotavoitteet lyhyellä aikavälillä (noin vuosi 2030) ja palvelutasotavoitteet pitkällä aikavälillä (noin vuosi 2040). Palvelutasosuunnitelmassa on huomioitu joukkoliikenteen kehittämistavoitteet, maankäytön kehittyminen sekä esimerkiksi Lahden yleiskaavassa tunnistetut keskeiset joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeet. Laadullisina muutoksina on esitetty lippujärjestelmän yhteiskäyttöisyyden kehittäminen alueen junaliikenteessä sekä kuntien asiointi- ja palveluliikenteessä.

Vaikutusten ennakoarviointina todetaan, että muutosten ennustetaan lisäävän seudun tasolla matkustajamääriä ja lipputulota lyhyellä aikavälillä 5 % ja pitkällä aikavälillä 8 %. Nettokustannuksien ennustetaan kasvavan lyhyellä aikavälillä 5 % ja pitkällä aikavälillä 16 %. Liikennettä voidaan tehostaa ja kustannuspaineita alentaa, esimerkiksi Trion vaihtopysäkeillä, aikataulujen nopeuttamisella hiljaisena aikana ja liikenteen hankinnan kehittymisen myötä (sähköbussiliikenne). Nettokustannusten muutos on mahdollista jopa kattaa pitkälti tunnistetuilla tehostamistoimilla tai hinnoittelumuutoksilla, mikäli niitä toteutetaan.

Raporttiluonnos (liite) muodostuu seuraavista osioista: Esipuhe ja tiivistelmä, palvelutasosuunnitelman tausta, lähtökohdat ja tavoitteet, nykytila (mm. toimivalta-alue, väestö, työpaikat ja palvelut, maankäytön kehitys, nykyinen tarjonta, lippu- ja maksujärjestelmä, matkustus, lipputulot ja rahoitus), palvelutasotarkastelu, johtopäätökset sekä jatkotoimet ja liitteet.

Raportista löytyy suoria viittauksia Hollolaan ja sen liikenteen palvelutasoon, mutta myös yleisiä viittauksia, jotka vaikuttavat niin seudullisesti kuin Hollolaakin koskien, jos sellaisiin ratkaisuihin päädytään. Tällaisia ovat esim. liikenteen vaihtoyhteydet (Kauppatori-Trio), matkustuksen hinnoittelu, kaavoitukselliset ja maankäytölliset ratkaisut, palveluiden sijoittuminen, päästöjen vähentäminen, yms.

Kappaleessa "Työpaikat" on todettu, että kaupunkirakenne jatkuu yhtenäisenä Hollolan Salpakankaalle ja lisäksi nauhamaista kaupunkirakennetta on Nastolan suuntaan. Kouluverkosta todetaan, että Lahden ja Hollolan taajama-alueen kouluista pääosa on oppilasmäärältään niin isoja, että niillä on merkitystä joukkoliikenteen suunnittelun kannalta. Tällä asialla on ollutkin keskeinen merkitys mm. Hollolaa koskien reitti- ja aikataulusuunnittelussa, jotta omat kuljetusoppilaamme tulisivat huomioiduksi mahdollisimman hyvin. Haasteena on tällöin vuorojen puute tai vähäisyys eri puolilta kuntaa suoraan Lahteen Salpakangasta lukuun ottamatta ja vaihdollisten yhteyksien yhteensovittaminen myös Lahteen matkustavien tarpeisiin. Toisen asteen opiskelijoiden kohdalla tämä näkyy ongelmana selvemmin.

Hollolan kouluverkkoon ja sitä kautta kuljetustarpeisiin vaikuttavana muutoksena on jo toteutunut Hälvälän koulun toiminnan lakkaaminen kesään 2023 sekä Tiilikankaan koulun toiminnan lakkaaminen kesään 2025.

Sosiaali- ja terveystalouden saavutettavuutta joukkoliikenteellä niin kunnan sisällä kuin yli kuntarajankin (mm. PHKS) voidaan pitää vähintäänkin kohtuullisen hyvänä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

valtaosalle kuntalaisista, mutta palvelutasotarkastelussa mm. hyvinvointialueen Jalmarin yksikön tavoitettavuus on huono. Samoin etäisyyksien kasvaessa ylipäätään kunnan reuna-alueilta sosiaali- ja terveystalvveluiden piiriin. Palvelu- ja asiointiliikenteen yhteinen kehittäminen osana joukkoliikennettä yli kuntarajojen ja myös PHHykyn kanssa on myös seudullisesti tärkeää.

Maankäytön kehitystä (kpl 2.3) tarkastelevassa kappaleessa on myös Hollola mainittu. Hollolan osalta lähitulevaisuuden tarpeita määrittää kaavoitusohjelma ja pitkällä tähtäimellä seutusuunnitelmaan pohjautuvat kasvuennusteet (liite kuntakartat). Hollolassa joukkoliikenteen kehittämisen painopistesuuntia ovat Nostavantien ja Kalliolan alueen tiivistyvät taajamat. Muualla kunnassa haja-asutusalueella toteutetaan joukkoliikenteen ylläpitoa. Kaukaisemmassa tulevaisuudessa on rakentumassa vielä Tikkakallion asemataajama Nostavalle. Sen joukkoliikenne rakentuisi erityisesti raideliikenteen varaan.

Raporttiluonnoksen kappaleessa 2.4 on kuvattu nykyistä joukkoliikenteen palvelutasoa ja -tarjontaa ennen kaikkea yli kuntarajat ylittävän liikenteen osalta. Hollolan osalta on huomattava, että kuljetuskohteen kahdeksan (8) liikennöintisopimuksen varsinainen sopimuskausi päättyy kesään 2026. Tämän takia on mahdollisuus määrittää kunnan omaa palvelutasoa tarkemman seudullisen linjastosuunnittelun käynnistämällä kevään 2024 aikana.

Nykyistä lippu- ja maksujärjestelmää (kpl 2.5 – 2.8) pidetään toimivana ja toteutettu vyöhykejakouudistus myös lippuhinnoitteluiheen on selkiyttänyt ja lisännyt osaltaan LSL-matkustusta. Lippuyhteistyötä tulee VR:n kanssa jatkaa ja toisaalta kunnan itsensä järjestämässä liikenteessä sekä seudullisessa muussa liikenteessä tulee päästä vähintään Waltti-yhteensopivuuteen toimivien ja sujuvien matkaketjujen mahdollistamiseksi. Nykyinen joukkoliikenteen matkustus Hollolassa painottuu vahvasti ja nimenomaan koulupäivisin ajoittuvaan aamu- ja iltapäivän ruuhkapiikkiin, koulujen loma-aikoina ja viikonloppuisin tarjontaa ei ole tai se on minimissään isossa osassa kuntaa. Joukkoliikenteen rahoitusta kuvaavassa kappaleessa on todettu, että Hollolassa avoimen joukkoliikenteen liikenteen osuus henkilökuljetuksista on 25 prosenttia ja tätä osuutta pitää pystyä tulevaisuudessa lisäämään.

Kappale 3 sisältää palvelutasosuunnitelman, mm. kriteeristömäärittelyt, palvelutasoanalyysi ja tarkastelut eri näkökulmista sekä vaikuttavuuden. Kuntien välisessä palvelutasossa on kirjattu Hollolan toiveet matkakeskusyhteyden kehittämisestä. Palvelutason alueittaisessa kehittämisessä tunnistetaan mm. Messilä-yhteyksien kehittämistarpeet. Salpakangas-Lahti -välillä on tavoitteeksi nostettu vuoteen 2030 mennessä palvelutasoluokan nosto nykyisestä tasosta kaksi tasolle yksi. Muutoskuvaus sisältää seuraavanlaisen kirjauksen: "Palvelutasoluokka I toteutuu arkipäivisin. Viikonloppuliikennettä lisätään niin, että myös viikonloppuisin toteutuu palvelutasoluokka I. Matkaketjuja Salpakankaalta parannetaan. Salpakangas-Matkakeskus-yhteysvälin liikennettä lisätään tarjoten suoria yhteyksiä."

Kappaleessa 3.5 on tarkasteltu palvelutasomäärittelyn vaikutuksia suoritteisiin ja kustannuksiin sekä miten niiden nousun vaikutuksia on hillittävässä. Vaikutusarvioinnissa Hollolan joukkoliikenteen nettokustannusten arvioidaan lisääntyvän nykyisestä tasosta (1 182 000 €) 1 309 000 euroon vuoteen 2030

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

mennessä ja vuoteen 2040 mennessä tästä vielä noin vajaa 20 000 euroa lisää, jos kehitys tapahtuu suunnitellusti ja ennakoitusti. Tällä hetkellä esitetty kustannustason lisäys mahtuu vuoden 2024 käyttösuunnitelman raamiin.

Johtopäätöksinä ja jatkotoimina (kpl 4) on esitetty palvelutason kehittämistarpeita lyhyellä (2030) ja pitkällä aikavälillä (2040). Tasoja kehitetään kysynnän ja maankäytön ennakoitun kehittämisen mukaan. Lyhyen aikavälin tavoitteena on esitetty Lahteen myös matkailuyhteyksien kehittämistä Messilään etenkin sesonkiaikoina. Yhteydet Salpakankaalta Messilään ja Jalmarin suuntaan on syytä pitää tarkastelussa myös viikonloppujen osalta mukana. Toimiville Lahden-Salpakankaan – Messilän joukkoliikennedyhteyksille voidaan nähdä myös kansanterveydellisiä perusteita: autottomankin henkilön pitäisi päästä ulkoilemaan Messilässä. Liikunnallisen elämäntavan mahdollisuudet eivät saisi olla auton omistamisesta kiinni.

Lippujen yhteiskäyttömahdollisuuksia tulee kehittää sujuvampien matkaketjujen toteutumiseksi. Myös Lahden keskustan vaihtopysäkkitarastelua (tori -Trio) tulee kiirehtää.

Salpakangas-matkakeskusyhteyksiä pidetään tärkeänä ja mieluiten suorina yhteyksinä. Maankäytölliset ratkaisut Lahdessa ja mm. työpaikkatarjonnan kehittyminen Kujala-Piippo alueelle avaa uusia mahdollisuuksia joukkoliikenteen käytävän hyödyntämiseen jatkossa Nastola -Salpakangas -välillä.

Mahdolliset tulevaisuuden panostukset Hollolan joukkoliikenteen palvelutason kehittämiseen (parantamiseen) osana seudullista palveluliikenteen palvelutasoa nähdään perusteltuna, jos tulevaisuuden kehitys tapahtuu raportissa kuvatuin tavoin ja tavoittein ennakoitusti ja nykyisen nettokustannusraamin sisällä.

Palvelutasosuunnitelman jälkeen tehdään tarkempaa linjasto- ja aikataulusuunnittelua, jossa määritellään tarkemmin uudistusten toteuttaminen ja toteuttamisaikataulu. Kustannusmuutos on mahdollista kattaa tunnistetuilla tehostamistoimilla tai hinnoittelumuutoksilla, sillä niitä on syytä myös toteuttaa kuntien ja valtion taloudellisen liikkumavaran edelleen kavetessa.

Raporttiluonnokseen nostettu liiteaineisto kuvaa ja täydentää selvitystä.

Ehdotus

Esittelijä: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Elinvoimavaliokunta päättää lausuntonaan esittää sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalle käsiteltäväksi ja edelleen kunnanhallituksen hyväksyttäväksi, että Hollolan kunta merkitsee saadun lausuntopyynnön sekä esitetyn palvelutasosuunnitelmaluonnoksen tiedokseen ja lausuu seuraavaa:

Kunta pitää toteutettua joukkoliikenteen palvelutasotarkastelua tarpeellisena ja ajankohtaisena. Palvelutasoa peilataan nykyhetkestä tulevaisuuteen 2030 ja 2040 ulottuvilla tarkastelujaksoilla. Edellinen seudullinen tarkastelu on tehty yli kymmenen vuotta sitten, jonka jälkeen Lahden seudulla on toteutettu merkittävät runkolinjasto- sekä Waltti-vyöhykejako uudistukset, matkustajainformaatiojärjestelmiä ja seuranta on kehitetty, jne. Samaan aikaan Hollolan kunnan panostukset liikenteen kehittämiseen ovat merkittävästi kasvaneet.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Nyt toteutettu työ ja esitys palvelutason seudullisesta kehittämisestä on käsillä olevien asioiden tarkastelua yleisellä tasolla ja työssä on määritelty tavoiteltavaa palvelutasoa, joka antaa tulevaisuuden suuntaviivat myös joukkoliikenteen rahoitustarpeen kehittymiselle. Yksityiskohtaiseen linjastosuunnitteluun (mm. reitit ja aikataulut) tässä ei paneuduta, vaan niihin palataan myöhemmin linjastosuunnittelun yhteydessä. Tämä työ käynnistyy vaiheittain viimeistään tulevan vuoden alussa.

Hollolan esittämiä näkemyksiä seudullisesti huomioitavaksi on esitetty yllä eri asiakappaleiden yhteydessä. Suunnitelmassa esiin nostettua, seuraavaa, tavoitetta kannatetaan: Salpakangas-Lahti -välillä on tavoitteeksi nostettu vuoteen 2030 mennessä palvelutasoluokan nosto nykyisestä tasosta kaksi tasolle yksi. Muutoskuvaus sisältää seuraavanlaisen kirjauksen: "Palvelutasoluokka I toteutuu arkipäivisin. Viikonloppuliikennettä lisätään niin, että myös viikonloppuisin toteutuu palvelutasoluokka I. Matkaketjuja Salpakankaalta parannetaan. Salpakangas-Matkakeskus-yhteysvälin liikennettä lisätään tarjoten suoria yhteyksiä."

Palvelutason mahdollinen nosto tulee kuitenkin tapahtua kunnan liikennepalvelujen nykyisen talousarvioraamin sisällä ja/tai seudullista joukkoliikennettä tehostamalla ja kehittämällä, lippuhinnoitteluun, jne. ellei erikseen toisin kunnassa päätetä.

Muilla alueilla keskitytään nykyisen joukkoliikenteen ylläpitämiseen ja mahdolliset kehittämistoimet (esim. vuorotarjonnan lisäys) tulee pystyä kattamaan ohjaamalla tilausliikenteen kapasiteettia ja resursseja avoimen joukkoliikenteen hyväksi.

Kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto voivat halutessaan antaa omat lausuntonsa suoraan kunnanhallitukselle.

Päätös

Merk. kokouksessa kuultiin asiantuntijana kunnan koordinaattoria.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta, 13.12.2023, § 148

Valmistelijat / lisätiedot:
Seppo Tiainen
seppo.tiainen@hollola.fi
koordinaattori

Liitteet

- 1 Pöytäkirjan ote §45
- 2 Raporttiluonnos LSL Palvelutasosuunnitelma 7.11.2023.
- 3 Liitteet LSL palvelutasosuunnitelma
- 4 Kuntakartat_Hollola

Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan päätöksen pohjalta ja seudun kuntien yhteistoimintasopimukseen kirjattuna tavoitteena on ollut laatia toimivalta-alueelleen joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma. Nyt käynnissä olevaa seudullista palvelutasotarkastelua vuosille 2025 – 2040 on tehty kuluvan vuoden keväästä alkaen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Suunnitelma on tehty konsulttityönä ja työtä on ohjannut nimetty ohjausryhmä. Työn aikana toteutettiin asukaskyselyt ja on haastateltu kuntien viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä sidosryhmien edustajia.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on käsitellyt selvitysluonnosta kokouksessaan 14.11.2023 § 45 (liite) ja pyytää jäsenkunnilta, keskeisiltä sidosryhmiltä ja kumppaneilta lausuntoa liitteenä olevasta selvityksestä, 19.1.2024 mennessä joukkoliikennelautakunnalle osoitettuna.

Edellisen kerran tällainen tarkastelu on tehty vuonna 2011 Päijät-Hämeen kunnissa ja sen jälkeen asian täytäntöönpanoa jatkettiin viranomais- ja konsulttivalmisteluin järjestämistapa- ja kustannusjakopäätöksineen, linjastosuunniteluin ja kilpailutuksin, yms. ennen uudistetun liikennelainsäädännön mukaista liikenteen käynnistämistä 1.7.2014 alkaen.

Palvelutasosuunnitelman keskeisiä tehtäviä on kuvata alueen ja yhteysvälien joukkoliikenteen tavoiteltava palvelutaso. Palvelutasosuunnitelma hyväksytään ohjeellisesti noudatettavaksi ja palvelutasosuunnitelma antaa suuntaviivat joukkoliikenteen rahoitustarpeen kehittymiselle. Palvelutasosuunnitelman jälkeinen suunnitteluvaihe on linjastosuunnittelu. Palvelutasosuunnitelmasta päätettäessä ei vielä siten sitouduta palvelutason rahoittamiseen. Tarkemmat päätökset rahoituksesta tehdään vasta linjastosuunnitelman jälkeen, kun päätetään liikenteen kilpailuttamisesta.

Lahden seudun runkolinjastouudistuksen yhteydessä linjastoja on uudistettu merkittävästi viime vuosina tekemättä kuitenkaan varsinaista uutta palvelutason määrittelyä. Toteutuva palvelutaso määrittyy kulloinkin käytävissä olevien taloudellisten resurssien mukaan ja toteutuva palvelutaso voi erota myös palvelutasotavoitteesta.

Palvelutasosuunnitelma on laadittu kahteen vaihteeseen: palvelutasotavoitteet lyhyellä aikavälillä (noin vuosi 2030) ja palvelutasotavoitteet pitkällä aikavälillä (noin vuosi 2040). Palvelutasosuunnitelmassa on huomioitu joukkoliikenteen kehittämistavoitteet, maankäytön kehittyminen sekä esimerkiksi Lahden yleiskaavassa tunnistetut keskeiset joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeet. Laadullisina muutoksina on esitetty lippujärjestelmän yhteiskäyttöisyyden kehittäminen alueen junaliikenteessä sekä kuntien asiointi- ja palveluliikenteessä.

Vaikutusten ennakoarviointina todetaan, että muutosten ennustetaan lisäävän seudun tasolla matkustajamääriä ja lipputulota lyhyellä aikavälillä 5 % ja pitkällä aikavälillä 8 %. Nettokustannuksien ennustetaan kasvavan lyhyellä aikavälillä 5 % ja pitkällä aikavälillä 16 %. Liikennettä voidaan tehostaa ja kustannuspaineita alentaa, esimerkiksi Trion vaihtopysäkeillä, aikataulujen nopeuttamisella hiljaisena aikana ja liikenteen hankinnan kehittymisen myötä (sähköbussiliikenne). Nettokustannusten muutos on mahdollista jopa kattaa pitkälti tunnistetuilla tehostamistoimilla tai hinnoittelumuutoksilla, mikäli niitä toteutetaan.

Raporttiluonnos muodostuu seuraavista osioista: Esipuhe ja tiivistelmä, palvelutasosuunnitelman tausta, lähtökohdat ja tavoitteet, nykytila (mm. toimivalta-alue, väestö, työpaikat ja palvelut, maankäytön kehitys, nykyinen tarjonta, lippu- ja maksujärjestelmä, matkustus, lipputulot ja rahoitus), palvelutasotarkastelu, johtopäätökset sekä jatkotoimet ja liitteet.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Raportista löytyy suoria viittauksia Hollolaan ja sen liikenteen palvelutasoon, mutta myös yleisiä viittauksia, jotka vaikuttavat niin seudullisesti kuin Hollolaakin koskien, jos sellaisiin ratkaisuihin päädytään. Tällaisia ovat esim. liikenteen vaihtoyhteydet (Kauppatori-Trio), matkustuksen hinnoittelu, kaavoitukselliset ja maankäytölliset ratkaisut, palveluiden sijoittuminen, päästöjen vähentäminen, yms.

Kappaleessa "Työpaikat" on todettu, että kaupunkirakenne jatkuu yhtenäisenä Hollolan Salpakankaalle ja lisäksi nauhamaista kaupunkirakennetta on Nastolan suuntaan. Kouluverkosta todetaan, että Lahden ja Hollolan taajama-alueen kouluista pääosa on oppilasmäärältään niin isoja, että niillä on merkitystä joukkoliikenteen suunnittelun kannalta. Tällä asialla on ollutkin keskeinen merkitys mm. Hollolaa koskien reitti- ja aikataulusuunnittelussa, jotta omat kuljetusoppilaamme tulisivat huomioiduksi mahdollisimman hyvin. Haasteena on tällöin vuorojen puute tai vähäisyys eri puolilta kuntaa suoraan Lahteen Salpakangasta lukuun ottamatta ja vaihdollisten yhteyksien yhteensovittaminen myös Lahteen matkustavien tarpeisiin. Toisen asteen opiskelijoiden kohdalla tämä näkyy ongelmana selvemmin.

Hollolan kouluverkkoon ja sitä kautta kuljetustarpeisiin vaikuttavana muutoksena on jo toteutunut Hälvälän koulun toiminnan lakkaaminen kesään 2023 sekä Tiilikankaan koulun toiminnan lakkaaminen kesään 2025.

Sosiaali- ja terveystalouden saavutettavuutta joukkoliikenteellä niin kunnan sisällä kuin yli kuntarajankin (mm. PHKS) voidaan pitää vähintäänkin kohtuullisen hyvänä valtaosalle kuntalaisista, mutta palvelutasotarkastelussa mm. hyvinvointialueen Jalmarin yksikön tavoitettavuus on huono. Samoin etäisyyksien kasvaessa ylipäätään kunnan reuna-alueilta sosiaali- ja terveystalouden piiriin. Palvelu- ja asiointiliikenteen yhteinen kehittäminen osana joukkoliikennettä yli kuntarajojen ja myös PHHykyn kanssa on myös seudullisesti tärkeää.

Maankäytön kehitystä (kpl 2.3) tarkastelevassa kappaleessa on myös Hollola mainittu. Hollolan osalta lähitulevaisuuden tarpeita määrittää kaavoitusohjelma ja pitkällä tähtäimellä seutusuunnitelmaan pohjautuvat kasvuennusteet (liite kuntakartat). Hollolassa joukkoliikenteen kehittämisen painopistesuuntia ovat Nostavantien ja Kalliolan alueen tiivistyvät taajamat. Muualla kunnassa haja-asutusalueella toteutetaan joukkoliikenteen ylläpitoa. Kaukaisemmassa tulevaisuudessa on rakentumassa vielä Tikkakallion asemataajama Nostavalle. Sen joukkoliikenne rakentuisi erityisesti raideliikenteen varaan.

Raporttiluonnoksen kappaleessa 2.4 on kuvattu nykyistä joukkoliikenteen palvelutasoa ja -tarjontaa ennen kaikkea yli kuntarajat ylittävän liikenteen osalta. Hollolan osalta on huomattava, että kuljetuskohteen kahdeksan (8) liikennöintisopimuksen varsinainen sopimuskausi päättyy kesään 2026. Tämän takia on mahdollisuus määrittää kunnan omaa palvelutasoa tarkemman seudullisen linjastosuunnittelun käynnistämällä kevään 2024 aikana.

Nykyistä lippu- ja maksujärjestelmää (kpl 2.5 – 2.8) pidetään toimivana ja toteutettu vyöhykejakouudistus myös lippuhinnoitteluineen on selkiyttänyt ja lisännyt osaltaan LSL-matkustusta. Lippuyhteistyötä tulee VR:n kanssa jatkaa ja toisaalta kunnan itsensä järjestämässä liikenteessä sekä seudullisessa muussa liikenteessä tulee päästä vähintään Waltti-yhteensopivuuteen toimivien ja sujuvien matkaketjujen mahdollistamiseksi. Nykyinen joukkoliikenteen matkustus Hollolassa painottuu

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

vahvasti ja nimenomaan koulupäivisin ajoittuvaan aamu- ja iltapäivän ruuhkapiikkiin, koulujen loma-aikoina ja viikonloppuisin tarjontaa ei ole tai se on minimissään isossa osassa kuntaa. Joukkoliikenteen rahoitusta kuvaavassa kappaleessa on todettu, että Hollolassa avoimen joukkoliikenteen liikenteen osuus henkilökuljetuksista on 25 prosenttia ja tätä osuutta pitää pystyä tulevaisuudessa lisäämään.

Kappale 3 sisältää palvelutasosuunnitelman, mm. kriteeristömäärittelyt, palvelutasoanalyysi ja tarkastelut eri näkökulmista sekä vaikuttavuuden. Kuntien välisessä palvelutasossa on kirjattu Hollolan toiveet matkakeskusyhteyden kehittämistä. Palvelutason alueittaisessa kehittämisessä tunnistetaan mm. Messilä-yhteyksien kehittämistarpeet. Salpakangas-Lahti -välillä on tavoitteeksi nostettu vuoteen 2030 mennessä palvelutasoluokan nosto nykyisestä tasosta kaksi tasolle yksi. Muutoskuvaus sisältää seuraavanlaisen kirjauksen: "Palvelutasoluokka I toteutuu arkipäivisin. Viikonloppuliikennettä lisätään niin, että myös viikonloppuisin toteutuu palvelutasoluokka I. Matkaketjuja Salpakankaalta parannetaan. Salpakangas-Matkakeskus-yhteysvälin liikennettä lisätään tarjoten suoria yhteyksiä."

Kappaleessa 3.5 on tarkasteltu palvelusomäärittelyn vaikutuksia suoritteisiin ja kustannuksiin sekä miten niiden nousun vaikutuksia on hillittävässä. Vaikutusarvioinnissa Hollolan joukkoliikenteen nettokustannusten arvioidaan lisääntyvän nykyisestä tasosta (1 182 000 €) 1 309 000 euroon vuoteen 2030 mennessä ja vuoteen 2040 mennessä tästä vielä noin vajaa 20 000 euroa lisää, jos kehitys tapahtuu suunnitellusti ja ennakoidusti. Tällä hetkellä esitetty kustannustason lisäys mahtuu vuoden 2024 käyttösuunnitelman raamiin.

Johtopäätöksinä ja jatkotoimina (kpl 4) on esitetty palvelutason kehittämistarpeita lyhyellä (2030) ja pitkällä aikavälillä (2040). Tasoa kehitetään kysynnän ja maankäytön ennakoitujen kehittämisen mukaan. Lyhyen aikavälin tavoitteena on esitetty Lahteen myös matkailuyhteyksien kehittämistä Messilään etenkin sesonkiaikoina. Yhteydet Salpakankaalta Messilään ja Jalmarin suuntaan on syytä pitää tarkastelussa myös viikonloppujen osalta mukana. Toimiville Lahden-Salpakankaan - Messilän joukkoliikennedyhteyksille voidaan nähdä myös kansanterveydellisiä perusteita: autottomankin henkilön pitäisi päästä ulkoilemaan Messilässä. Liikunnallisen elämäntavan mahdollisuudet eivät saisi olla auton omistamisesta kiinni.

Lippujen yhteiskäyttömahdollisuuksia tulee kehittää sujuvampien matkaketjujen toteutumiseksi. Myös Lahden keskustan vaihtopysäkkitarjontaa (tori -Trio) tulee kiirehtää.

Salpakangas-matkakeskusyhteyksiä pidetään tärkeänä ja mieluiten suorina yhteyksinä. Maankäytölliset ratkaisut Lahdessa ja mm. työpaikkatarjonnan kehittyminen Kujala-Piippo alueelle avaa uusia mahdollisuuksia joukkoliikenteen käytävän hyödyntämiseen jatkossa Nastola -Salpakangas -välillä.

Mahdolliset tulevaisuuden panostukset Hollolan joukkoliikenteen palvelutason kehittämiseen (parantamiseen) osana seudullista palveluliikenteen palvelutasoa nähdään perusteltuna, jos tulevaisuuden kehitys tapahtuu raportissa kuvatuin tavoin ja tavoittein ennakoidusti ja nykyisen nettokustannusraamin sisällä.

Palvelutasosuunnitelman jälkeen tehdään tarkempaa linjasto- ja aikataulusuunnittelua, jossa määritellään tarkemmin uudistusten toteuttaminen ja toteuttamisaikataulu. Kustannusmuutos on mahdollista kattaa tunnistetuilla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

tehostamistoimilla tai hinnoittelumuutoksilla, sillä niitä on syytä myös toteuttaa kuntien ja valtion taloudellisen liikkumavaran edelleen kavetessa.

Raporttiluonnokseen nostettu liiteaineisto kuvaa ja täydentää selvitystä.

Ehdotus

Esittelijä: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päättää lausuntonaan esittää kunnanhallituksen hyväksyttäväksi, että Hollolan kunta merkitsee saadun lausuntopyynnön sekä esitetyn palvelutasosuunnitelmaluonnoksen tiedokseen ja lausuu seuraavaa:

Kunta pitää toteutettua joukkoliikenteen palvelutasotarkastelua tarpeellisena ja ajankohtaisena. Palvelutasoa peilataan nykyhetkestä tulevaisuuteen 2030 ja 2040 ulottuvilla tarkastelujaksoilla. Edellinen seudullinen tarkastelu on tehty yli kymmenen vuotta sitten, jonka jälkeen Lahden seudulla on toteutettu merkittävät runkolinjasto- sekä Waltti-vyöhykejako uudistukset, matkustajainformaatiojärjestelmiä ja seurantaa on kehitetty, jne. Samaan aikaan Hollolan kunnan panostukset liikenteen kehittämiseen ovat merkittävästi kasvaneet.

Nyt toteutettu työ ja esitys palvelutason seudullisesta kehittämisestä on käsillä olevien asioiden tarkastelua yleisellä tasolla ja työssä on määritelty tavoiteltavaa palvelutasoa, joka antaa tulevaisuuden suuntaviivat myös joukkoliikenteen rahoitustarpeen kehittymiselle. Yksityiskohtaiseen linjastosuunnitteluun (mm. reitit ja aikataulut) tässä ei paneuduta, vaan niihin palataan myöhemmin linjastosuunnittelun yhteydessä. Tämä työ käynnistyy vaiheittain viimeistään tulevan vuoden alussa.

Hollolan esittämiä näkemyksiä seudullisesti huomioitavaksi on esitetty yllä eri asiakappaleiden yhteydessä. Suunnitelmassa esiin nostettua, seuraavaa, tavoitetta kannatetaan: Salpakangas-Lahti -välillä on tavoitteeksi nostettu vuoteen 2030 mennessä palvelutasoluokan nosto nykyisestä tasosta kaksi tasolle yksi.

Muutoskuvaus sisältää seuraavanlaisen kirjauksen: "Palvelutasoluokka I toteutuu arkipäivisin. Viikonloppuliikennettä lisätään niin, että myös viikonloppuisin toteutuu palvelutasoluokka I. Matkaketjuja Salpakankaalta parannetaan. Salpakangas-Matkakeskus-yhteysvälin liikennettä lisätään tarjoten suoria yhteyksiä."

Palvelutason mahdollinen nosto tulee kuitenkin tapahtua kunnan liikennepalvelujen nykyisen talousarvioraamin sisällä ja/tai seudullista joukkoliikennettä tehostamalla ja kehittämällä, lippuhinnoitteluin, jne. ellei erikseen toisin kunnassa päätetä.

Muilla alueilla keskitytään nykyisen joukkoliikenteen ylläpitämiseen ja mahdolliset kehittämistoimet (esim. vuorotarjonnan lisäys) tulee pystyä kattamaan ohjaamalla tilausliikenteen kapasiteettia ja resursseja avoimen joukkoliikenteen hyväksi.

Kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto voivat halutessaan antaa omat lausuntonsa suoraan kunnanhallitukselle.

Päätös

Hyväksyttiin sivistys- ja hyvinvointijohtajan muutettu päätösehdotus.

Merk. Ehdotuksen kolmas kappale "Nyt toteutettu työ ja esitys palveluliikenteen seudullisesta kehittämisestä..." muutetaan muotoon "Nyt toteutettu työ ja esitys palvelutason seudullisesta kehittämisestä..."

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Asiantuntijana kuultavana oli koordinaattori.

Kunnanhallitus, 18.12.2023, § 317

Valmistelija / lisätiedot:
Seppo Tiainen, Heli Randell
seppo.tiainen@hollola.fi, heli.randell@hollola.fi
koordinaattori, elinvoimajohtaja

Liitteet

- 1 Pöytäkirjan ote §45
- 2 Raporttiluonnos LSL Palvelutasosuunnitelma 7.11.2023.
- 3 Liitteet LSL palvelutasosuunnitelma
- 4 Kuntakartat_Hollola

Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan päätöksen pohjalta ja seudun kuntien yhteistoimintasopimukseen kirjattuna tavoitteena on ollut laatia toimivalta-alueelleen joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma. Nyt käynnissä olevaa seudullista palvelutasotarkastelua vuosille 2025 – 2040 on tehty kuluvan vuoden keväästä alkaen. Suunnitelma on tehty konsulttityönä ja työtä on ohjannut nimetty ohjausryhmä. Työn aikana toteutettiin asukaskyselyt ja on haastateltu kuntien viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä sidosryhmien edustajia.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on käsitellyt selvitysluonnosta kokouksessaan 14.11.2023 § 45 (liite) ja pyytää jäsenkunnilta, keskeisiltä sidosryhmiltä ja kumppaneilta lausuntoa liitteenä olevasta selvityksestä, 19.1.2024 mennessä joukkoliikennelautakunnalle osoitettuna. Lausuntopyyntöaineisto liitteinä.

Elinvoimavaliokunta käsitteli lausuntoa kokouksessaan 12.12.2023 § 138 ja sivistys- ja hyvinvointivaliokunta kokouksessaan 13.12.2023 § 148. Valiokunnat lähettävät lausunnon kunnanhallitukselle hyväksyttäväksi.

Kunnan vanhus- ja vammaisneuvostoa sekä nuorisovaltuustoa on pyydetty toimittamaan lausuntonsa suoraan kunnanhallitukselle.

Kokouksessa kuultavana Koordinaattori Seppo Tiainen.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi saadun lausuntopyyntönsä sekä esitetyn palvelutasosuunnitelmaluonnoksen.

Kunnanhallitus esittää lausuntoaan Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle seuraavaa:

Kunta pitää toteutettua joukkoliikenteen palvelutasotarkastelua tarpeellisena ja ajankohtaisena. Palvelutasoa peilataan nykyhetkestä tulevaisuuteen 2030 ja 2040 ulottuvilla tarkastelujaksoilla. Edellinen seudullinen tarkastelu on tehty yli kymmenen vuotta sitten, jonka jälkeen Lahden seudulla on toteutettu merkittävät runkolinjasto-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

sekä Waltti-vyöhykejakouudistukset, matkustajainformaatiojärjestelmiä ja seurantaa on kehitetty, jne. Samaan aikaan Hollolan kunnan panostukset liikenteen kehittämiseen ovat merkittävästi kasvaneet.

Nyt toteutettu työ ja esitys palvelutason seudullisesta kehittämisestä on käsillä olevien asioiden tarkastelua yleisellä tasolla ja työssä on määritelty tavoiteltavaa palvelutasoa, joka antaa tulevaisuuden suuntaviivat myös joukkoliikenteen rahoitustarpeen kehittymiselle. Yksityiskohtaiseen linjastosuunnitteluun (mm. reitit ja aikataulut) tässä ei paneuduta, vaan niihin palataan myöhemmin linjastosuunnittelun yhteydessä. Tämä työ käynnistyy vaiheittain viimeistään tulevan vuoden alussa.

Hollolan esittämiä näkemyksiä seudullisesti huomioon otavaksi on esitetty yllä eri asiakappaleiden yhteydessä. Suunnitelmassa esiin nostettua, seuraavaa, tavoitetta kannatetaan: Salpakangas-Lahti -välillä on tavoitteeksi nostettu vuoteen 2030 mennessä palvelutasoluokan nosto nykyisestä tasosta kaksi tasolle yksi. Muutoskuvaus sisältää seuraavanlaisen kirjauksen: "Palvelutasoluokka I toteutuu arkipäivisin. Viikonloppuliikennettä lisätään niin, että myös viikonloppuisin toteutuu palvelutasoluokka I. Matkaketjuja Salpakankaalta parannetaan. Salpakangas-Matkakeskus-yhteysvälin liikennettä lisätään tarjoten suoria yhteyksiä."

Palvelutason mahdollinen nosto tulee kuitenkin tapahtua kunnan liikennepalvelujen nykyisen talousarvioraamin sisällä ja/tai seudullista joukkoliikennettä tehostamalla ja kehittämällä, lippuhinnoitteluin, jne. ellei erikseen toisin kunnassa päätetä.

Muilla alueilla keskitytään nykyisen joukkoliikenteen ylläpitämiseen ja mahdolliset kehittämistoimet (esim. vuorotarjonnan lisäys) tulee pystyä kattamaan ohjaamalla tilausliikenteen kapasiteettia ja resursseja avoimen joukkoliikenteen hyväksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti.

Merk. Asiantuntijakuultavana oli koordinaattori Seppo Tiainen

Tiedoksi

Asianosaiset: Lahden kaupunki/LSL, sivistys- ja hyvinvointivaliokunta, elinvoimavaliokunta, Tiedoksi: koordinaattori, hallinto- ja talousjohtaja, nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Päätös on viety nähtäväksi www.hollola.fi 20.12.2023

Otteen oikeaksi todistaa

Hollolan kunnan kirjaamo
20.12.2023

Pirkko Ikonen
toimistosihhteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisellä viestillä, joka on lähetetty pvm
20.12.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§317

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.